NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.006.18.2017
P/17/107

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/17/107 - *Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin wiejskich*[1].

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler

Marzena Mielcarek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/61/2017 z dnia 12.05.2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana

Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Szprotawie (dalej: „*Spółka"* lub „*SZWiK").*

Kierownik jednostki kontrolowanej

Dariusz Gusta, Prezes Zarządu od dnia 17 maja 2016 r.[2].

(dowód: akta kontroli str. 62-64)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna[3]

Spółka wykonała wnioski pokontrolne z kontroli P/15/110 – *Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin województwa lubuskiego.* Przekazane do NIK informacje o wykonaniu wniosków pokontrolnych były rzetelne.
Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na działalność objętą zakresem kontroli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykonanie wniosków NIK z kontroli P/15/110 - Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin województwa lubuskiego

Opis stanu faktycznego

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 18 września 2015 r., zawarto trzy wnioski pokontrolne. Najwyższa Izba Kontroli wnosiła o:
1. Prowadzenie okresowych kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych zgodnie z wymogami Prawa budowlanego.
2. Informowanie Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o zamiarze przekazania osadów ściekowych do celów uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz każdorazowo przed przekazaniem tych osadów.
3. Zapobieganie sytuacjom braku posiadania przez Spółkę ważnego pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód.

(dowód: akta kontroli str. 102)

[1] Okres objęty kontrolą: od 1.01.2015 r. do 31.03.2017 r. oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.
[2] W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 16 maja 2016 r. Prezesem Zarządu Spółki był Lucjan Stadnik.
[3] Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

Ad. 1. W okresie objętym kontrolą w Spółce przeprowadzono okresowe kontrole stanu technicznego obiektów budowlanych wymagane przepisami art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. c oraz pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane[4].

(dowód: akta kontroli str.104-109)

Ad. 2. W latach 2015 – 2017 (I kwartał) Spółka przekazywała osady ściekowe do uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz 65 razy (22 przekazania w 2015 r., 30 w 2016 r. i 13 w I kwartale 2017 roku), natomiast informowała WIOŚ o zamiarze przekazania osadów ściekowych do celów uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz 4 razy (2 w 2015 r., 1 w 2016 r., 1 w 2017 r.).

(dowód: akta kontroli str. 110-119, 145-147)

Ad. 3. W okresie objętym kontrolą SZWiK posiadała ważne pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód, dla ujęć wody w Borowinie, Dzikowicach i Siecieborzycach, a także na odprowadzanie ścieków z oczyszczalni ścieków w Długiem. W przypadku ujęcia wody w Szprotawie przez okres siedmiu dni (od 1 do 7 stycznia 2016 r.) Spółka nie posiadała pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody. Do 28 lipca 2015 roku włącznie, pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód z oczyszczalni w Wiechlicach udzielone było dla Gminy Szprotawa[5].

(dowód: akta kontroli str. 148-183)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W grudniu 2015 r. nie zachowano okresu 7 dni pomiędzy przekazaniem osadów ściekowych do celów uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz, a powiadomieniem wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o zamiarze przekazania tych osadów ściekowych władającemu powierzchnią ziemi, na której te osady mają być stosowane, co nie wypełniało obowiązku, określonego w art. 96 ust. 8 ustawy o odpadach[6]. Osady ściekowe zostały przekazane 14.12.2015 r., natomiast pismo (sporządzone 7.12.2015 r.) zostało wysłane do WIOŚ 9.12.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 110-111,117)

Zgodnie z wyjaśnieniami Prezesa Zarządu, z uwagi na znaczny upływ czasu, obecnie pracownicy nie potrafią jednoznacznie podać przyczyny wysłania pisma z niezachowaniem wymaganego terminu.

(dowód: akta kontroli str. 140)

Kierownik Wydziału Eksploatacji zadeklarowała, że w przyszłości Spółka będzie przestrzegała terminu powiadamiania WIOŚ o zamiarze przekazania osadów ściekowych.

(dowód: akta kontroli str. 145)

2. W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 7 stycznia 2016 r. Spółka nie posiadała, wymaganego przepisem art. 122 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 37 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne[7], pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód dla ujęcia zlokalizowanego w Szprotawie przy ul. Kraszewskiego. SZWIK wystąpiła z wnioskiem o wydanie pozwolenia wodnoprawnego do Starostwa Powiatowego w Żaganiu dnia 26 listopada 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 150-162, 204)

[4] Dz. U. z 2016 r. poz. 290, ze zm.

[5] Wskazana nieprawidłowość została wykazana podczas kontroli NIK w ramach tematu P/15/110 - Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin województwa lubuskiego.

[6] Dz.U. z 2016 r. poz. 1987, ze zm.

[7] Dz. U. z 2017 r., poz. 1121.

Dyrektor ds. ekonomiczno – technicznych wyjaśnił, że Spółka rozpoczęła starania o uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego z niespełna półrocznym wyprzedzeniem przed terminem upływu pozwolenia, a brak pozwolenia wodnoprawnego w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 7 stycznia 2016 r. wynikał z faktu niewywiązania się w terminie z wykonania zlecenia przez wykonawcę operatu wodnoprawnego oraz konieczności dwóch uzupełnień wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego.

(dowód: akta kontroli str. 195-196)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Prawidłowość informacji przesłanych do NIK o wykonaniu wniosków pokontrolnych

Opis stanu faktycznego

2.1. W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne (przesłanej do NIK Delegatury w Zielonej Górze pismem z dnia 29 września 2015 r.) Prezes Zarządu Spółki poinformował m.in., że:

- wszelkie uchybienia zostały wyeliminowane,
- kierownicy wydziałów merytorycznych zostali zobowiązani do bezwzględnego przestrzegania przepisów prawa w nadzorowanej przez nich działalności (w szczególności Prawa Wodnego, Ustawy o odpadach i Prawa Budowlanego).

Ponadto Prezes Zarządu zawiadomił NIK o podjęciu systematycznych działań w zakresie controllingu[8] w SZWiK.

(dowód: akta kontroli str. 214, 219-244)

2.2. Realizacja wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym NIK skutkowała wyeliminowaniem ustalonych w trakcie kontroli nieprawidłowości. W dniu przekazania do NIK odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Spółka posiadała wszystkie wymagane pozwolenia wodnoprawe. Po kontroli NIK rozpoczęto informowanie WIOŚ o zamiarze przekazania osadów ściekowych do celów uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz. W budynku wodomierzowni (ujęcie wody w Szprotawie) został przeprowadzony wymagany okresowy przegląd instalacji kominowych.

(dowód: akta kontroli str. 116-119, 150-183, 215)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w zbadanym zakresie.

3. Podstawowe dane finansowo-ekonomiczne

Opis stanu faktycznego

3.1. W okresie objętym kontrolą Spółka świadczyła głównie usługi w zakresie dostarczania wody i odbioru ścieków na terenie Gminy Szprotawa.

(dowód: akta kontroli str. 346, 375)

3.2. W porównaniu z rokiem poprzednim, w 2016 roku aktywa ogółem Spółki zmniejszyły się nieznacznie (o 1,4%), w tym aktywa trwałe o 1,1%. Zwiększyła się nieznacznie wartość majątku w dyspozycji Spółki służącego zbiorowemu zaopatrzeniu w wodę (o 3,3%). W zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, wskaźnik

[8] Działania w zakresie controllingu polegały m.in. na monitorowaniu wykonania zadań na naradach okresowych, uruchomieniu modułu Kontroling w Zintegrowanym Systemie Informatycznym dla Wodociągów, który pozwala na wygenerowanie informacji do celów analitycznych i zarządczych, bieżące uzyskiwanie informacji o przychodach i kosztach na poszczególnych rodzajach działalności i miejscach ich powstawania, analizę rentowności.

produktywności majątku trwałego[9] utrzymywał się na zbliżonym poziomie (0,61-0,56).

(dowód: akta kontroli str. 286-288, 332, 334)

3.3. W okresie objętym kontrolą 99,4% ludności gminy korzystała z sieci wodociągowej. 20 spośród 22 wsi było objętych siecią wodociągową. Potrzeby w zakresie inwestycji, remontów, modernizacji na najbliższe pięć lat w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę Spółka określiła na 1,39 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 331-332)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w zbadanym zakresie.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[10] (dalej: ustawa o NIK), wnosi o składanie wniosków o uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód z wyprzedzeniem, w terminach zapewniających ciągłość posiadanych pozwoleń.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 6 lipca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler
Marzena Mielcarek
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Dyrektor Delegatury
Zbysław Dobrowolski

.....
podpis

[9] Wskaźnik produktywności majątku trwałego liczony jako iloraz przychodów ze sprzedaży wody oraz majątku trwałego służącego zbiorowemu zaopatrzeniu w wodę.
[10] Dz. U. z 2017 r., poz. 524.